

September 2013

moria nieuwsbrief

- Met de rechter aan tafel
○ **'Moria staat voor de goede wil van de samenleving'**
- Moria wint voetbaltoernooi
○ **'Wij knokken voor elkaar'**
- Budgetbeheerders bij Moria
○ **'Concreet werken aan een nieuwe start'**

Een huis van verlangen

De vakantietijd begint, als ik dit schrijf. Het is de week van de Nijmeegse Vierdaagse. Zoals elk jaar willen onze jonge bewoners stappen. Het is prachtig weer dit keer, de stad puilt uit van de mensen, overal is feest, muziek, vrolijkheid, een hele week lang! Dat zorgt in ons huis elk jaar – op z'n minst – voor discussies over hoe laat de jongens thuis moeten zijn. Soms krijgen bewoners het zo in hun bol, dat ze grenzen opzoeken en overschrijden. Ze willen eruit!

Het is rustig in de grote tuin. De zon schijnt volop, eindelijk is het zomerweer, na een winter waar geen einde aan leek te komen. Alleen onze nieuwe haan laat van zich horen. Henri – zo doopten de jongens hem – maakt zich druk voor de kippen, goudfazanten, duiven en het konijn. Maar als er mensen in de buurt komen, dan kijkt hij – bij wijze van spreken – de kat nog uit de boom.

De zon, de feesten, de rust: je zou niet zeggen dat we een turbulent jaar afsluiten. Iemand zei me: 'Moria is volwassen geworden'. Het verraste me. Gaat dat zo? Volwassen worden? Met zoveel horten en stoten?

De nieuwe werkwijze krijgt nu vorm. De teamleden beginnen eraan te wennen dat ze persoonlijk begeleider zijn, en nauw betrokken bij individuele bewoners. Na de zomervakantie begint Sjors, een jonge orthopedagoog, en is het team van negen begeleiders compleet.

Na een periode van zoeken en vernieuwen lijkt wat we ondernemen weer echt te lukken. Bewoners stromen uit naar een eigen huis. Pas hield Brahim op zijn laatste dag een mooie toespraak voor Frank, zijn persoonlijk begeleider. Hij vertelde dat hij het eerst niet zo zag zitten met hem, maar dat Frank hem door dik en dun ondersteund heeft en erbovenop geholpen. 'Ik had me geen betere begeleider kunnen wensen', zei Brahim.

Vijftien maanden woonde hij bij ons, nu is er zijn huisje in 'Moria Buiten'. Hij heeft een vriendin gevonden en pas nog, met de hulp van Frank, een baan. 'Het is gek, maar alles komt samen nu', zei Brahim – en gaf Frank een cadeautje: hij mocht met zijn vrouw samen ergens gaan eten. Er kwam een toespraak terug van Frank, er was ontroering.

Volwassen worden heeft te maken met evenwicht. Wij zijn er niet om jongens te temmen, maar om hen te helpen verlangen. Verlangen betekent: je langer maken, je uitstrekken, ergens naar reiken, iets willen bereiken, verder komen, je ontwikkelen.

Dat willen we met onze bewoners doen: hun verlangen helpen ontdekken en vormgeven, ernaar te leren luisteren. De meesten verlangen naar 'huisje boompje beestje', zoals dat heet. Dat klinkt oppervlakkig, maar dat is het niet. Ze verlangen naar een eigen plek, naar de waardigheid van je eigen brood verdienen, en naar mensen om van te houden. Naar een leven waarin je onbekommerd geniet van vrije tijd en van een stad in feeststemming.

André Stuart, directeur

moria

werken aan vrijheid

'Verlangen betekent: je langer maken,
je uitstrekken, ergens naar reiken ...'

‘Ik stop ze erin, maar ze moeten er ook uit’

Yvo van Kuijck is vice-president van het Arnhemse gerechtshof. Hij heeft uitgesproken opvattingen over het recht en maakt graag tijd voor het maatschappelijk debat, bijvoorbeeld over TBS en levenslang. Dit voorjaar was hij gast aan tafel bij Moria.

‘Ik vind het zelf ook moeilijk om mijn gedrag aan te passen’

‘Alleen maar straffen is te weinig. We moeten daarna samen verder: het slachtoffer, de dader, en de samenleving.’ Voor rechter Yvo van Kuijck is het wetboek geen receptenboek van misdaad en straf, maar ‘een middel om de samenleving te ordenen’, zegt hij. ‘Ik vind het tot mijn taak horen om te verbinden, zodat mensen meer van het recht snappen – en andersom.’

Geen wonder dat Van Kuijck helemaal op zijn plaats was, als gast aan tafel bij Moria. Hij at mee, met bewoners, staf en enkele vrijwilligers, vertelde daarna over zijn werk en ging met de bewoners in gesprek.

‘Ze waren druk en opgewonden aan tafel, daarna was er veel aandacht voor elkaar. Ik zag sommige jongens ontdooien. Ze ontdekten dat de rechter gewoon een man is met wie je kunt praten. Eén jongen ging niet zitten maar bleef staan, alsof hij elk moment weg zou lopen. Maar ook hij bleef erbij. Dat deed me goed.’

Menselijk

Van Kuijck is naast zijn functie als vice-president van het hof onder meer voorzitter van het Forum TBS en bestuurslid

van het Forum Levenslang. In beide vrijwilligersfuncties wil hij helpen nadenken over de manier waarop we straffen. Ook psychisch gestoorde daders en de zwaarste misdadigers hebben recht op een menselijke behandeling, vindt hij. ‘Stel je voor dat je gestraft bent’, zegt hij, ‘en nooit meer enige kans krijgt, hoe je je ook gedraagt. Dat is toch verschrikkelijk?’

Van het gesprek aan de grote ronde tafel en de vragen van de bewoners is Yvo van Kuijck vooral bijgebleven hoe graag zij hun verhaal kwijt willen, ook aan een rechter. ‘Daar kan ik me iets bij voorstellen’, zegt hij. ‘Een zitting is vaak kort, het is soms niet meer dan een ritueel. Dat een rechter dan al aardig wat tijd heeft besteed aan het lezen van een dossier, is voor zo’n jongen niet te zien.’

Van Kuijck hecht aan het persoonlijke contact met de verdachte op de zitting. ‘Dat heeft een pedagogisch effect. Iemand die zich gehoord voelt, accepteert een vonnis eerder. Maar dan moeten verdachten ook opdagen en serieus de zitting bijwonen. Dat zouden we eigenlijk van ze moeten eisen: ze

worden namens de samenleving ter verantwoording geroepen.’

Maatwerk

Van Kuijck weet heel goed, na tientallen jaren ervaring met het recht, dat instellingen als Moria geen lieverdjes herbergen. ‘Natuurlijk kom ik ook met zaken in aanraking waarin ik denk: wat een rotstreek, wat een rotzak! Maar na de verontwaardiging, en ook na de straf, moeten we wel verder met elkaar.’

Van Moria waardeert Yvo van Kuijck de kleinschaligheid en de betrokkenheid van vrijwilligers. ‘Moria legt een link tussen de gevangenis en de samenleving. Dat is moeilijk, zeker voor jongens die vaak weinig hebben meegekregen. Ik vind het zelf al zo moeilijk om mijn gedrag aan te passen! Ik heb er bewondering voor dat het heel wat jongens lukt om een stap te maken.’

‘Als je mensen echt wilt zien, zoals Moria dat wil, moet je maatwerk leveren. Mede daarom zijn vrijwilligers zo belangrijk. Ze bieden extra aandacht en ze vertegenwoordigen de goede wil van de samenleving: doe je best, dan krijg je weer een kans. Dat levert veel meer op dan alleen repressie.’

Thuiskomen in niemandsland

Bewoner Adnan: 'Ik zou hier mijn hele leven wel willen werken'

Frank Pothoff van Moria met boer Theo Langefeldt

Al heel wat jongens van Moria zijn tijdelijk aan het werk gezet op boerderij en minicamping 'De Hoge Hof' in Groesbeek. Theo en Oda Langefeldt en hun zoon Daan bieden een plek in hun bedrijf en aan hun keukentafel. Het is een warm tussenstation in het niemandsland op weg naar een baan of opleiding.

In de stal helpt Adnan Daan Langefeldt met een koe die een wond heeft aan haar hoof. Boer Theo en Moria-begeleider Frank kijken toe. 'Een goeie jongen', zegt boer Theo. 'Hij probeert alles, werkt goed door en is aardig. En: hij komt op tijd.'

Op tijd komen is een stokpaardje van Theo Langefeldt, die al heel wat jongens onderdak bood. 'Dat is ook goed', zegt Frank. 'Het gaat om jongens voor wie we nog geen werk- of opleidingsplek hebben, of die nog niet klaar zijn om in de gewone maatschappij te werken. Hier kunnen ze ruiken aan allerlei soorten werk, en er worden eenvoudige eisen gesteld. De belangrijkste: op tijd komen. 's Ochtends om half acht beginnen ze.'

Een nieuwe bewoner bij Moria krijgt altijd een welkomstdiner en daarna een

inwerkperiode. Daarin werkt hij in of rond de villa. De boerderij van Theo, Oda en Daan Langefeldt is een welkome extra ruimte voor de arbeidstoeleiding. De jongens helpen in de stallen en op het land. Het werk varieert van stallen uitmesten, koeien melken, de minicamping onderhouden, tractor rijden, klein onderhoudswerk. Zo kan een jongen onderzoeken wat hij leuk vindt en waar hij misschien verder mee wil.

Voor Adnan is het simpel. 'Ik zou hier m'n hele leven wel willen werken', zegt hij. 'Het opstaan is soms moeilijk en ik ben 's avonds echt moe. Maar ik vind het werk leuk en ik kom hier graag.'

Adnan zit echter in een moeilijke positie. Hij dreigt, na acht jaar in Nederland, uitgezet te worden naar zijn geboorteland

Macedonië. Hij heeft daar niemand meer, en wil graag in Nederland blijven. 'Dat ik een strafblad heb, helpt natuurlijk niet', zegt hij. 'Ik kan nu alleen maar laten zien dat ik veranderd ben.'

De advocaten van Moria werken aan een verzoek, ondersteund door een getuigschrift dat Daan Langefeldt schrijft. 'Iedereen verdient een tweede kans', vindt hij, 'en Adnan laat zien dat hij die grijpt.'

Theo, Oda en Daan hebben nog nooit een jongen de deur gewezen. 'Als een jongen zich verslaapt of er een potje van maakt, krijgt hij het wel te horen', zegt Theo. 'Maar daarna gaan we verder. Als het echt niks is voor een jongen, wordt dat wel duidelijk.'

De mensen van De Hoge Hof horen voor Moria bij die kring van vertrouwde mensen die het werken met (ex-)delinquenten jongemannen mogelijk maken. 'Er wordt van alles besproken aan de keukentafel', zegt Frank. 'De jongens horen er helemaal bij. Dat is mooi om te zien.'

Om in de toekomst financieel gezond te blijven – de wijze van financiering verandert in 2015 – heeft Moria net een paar bewoners meer nodig. Die extra ruimte in ons grote huis vinden we op zolder. Het is nu niet gemakkelijk om er te komen: er moet een luik voor worden opengeschroefd en een laddertje gepakt. En als je dan boven staat, zie je duisternis en veel houten planken en balken, in zuinig licht. De komende tijd wordt deze zolder verbouwd, met de hulp van Alwin Willems. Hij is een Nijmeegse aannemer die al vele jaren jongens van Moria een plek geeft in zijn bedrijf, en is daarnaast ook ontwerper van onder meer meubels en multifunctionele ruimtes. In een volgende nieuwsbrief hopen we u meer te laten zien.

En de zolder was woest en ledig...

Budgetbeheerders werken bij Moria

Sinds 1 juni werken bewindvoerders William en Carlijn Braam ('geen familie!') elke maandag een dagdeel bij Moria. Zij brengen orde in de financiën van de bewoners en voeren de betalingen uit.

Een eigen bedrijf beginnen: het lijkt er niet echt de tijd voor. Maar William Braam en twee compagnons, in het verleden alle drie werkzaam als schuldhulpverleners, durfden het aan en startten Cardan Bewindvoering. Na een jaar is gebleken dat er in ieder geval voor hun specialisme een markt is ...

Alle bewoners van Moria hebben financiële problemen, vaak door openstaande boetes en opgebouwde schulden. In de oude werkwijze begeleidden medewerkers van Moria dat zelf. Nu William en Carlijn dit doen, met hun specifieke kennis van schuldsanering en financieel beheer, kan het team zich meer op de persoonlijke begeleiding richten.

William en Carlijn Braam worden vrijwel geheel betaald uit de bijzondere bijstand, en kosten Moria dus weinig extra's. Ze leveren wel veel op, om het zo maar te zeggen: een helder systeem van inkomsten en uitgaven, dat ook voor de bewoner toegankelijk is, en duidelijke afspraken over de beheerrekening, waar de vaste lasten van betaald worden, en de leefgeldrekening, waar een jongen zelf over kan beschikken.

De budgetbeheerders zijn wekelijks bij Moria en hebben daar ook al hun dossiers opgeborgen. De jongens worden begeleid om in stappen weer zelfstandig over hun geld te kunnen beschikken, en krijgen daarbij nog enige maanden nazorg. Ook de persoonlijk begeleider kan meekijken.

William Braam is blij met de opdracht. 'We zitten niet om werk verlegen in deze tijd, maar dit is een mooie doelgroep. Het zijn jongens die we op een heel concrete manier kunnen helpen aan een nieuwe start in hun leven. Dat maakt dit tot dankbaar werk.'

Cliëntenraad in de maak

Moria is officieel een zorginstelling die zorg- en welzijnsdiensten aan haar bewoners levert. Volgens de Wet Medezeggenschap Cliënten Zorginstellingen moeten we een cliëntenraad hebben. Dat 'moeten' is een plezier geworden, vertelt vrijwilliger Huub Schuurmans.

In 2006 nam Huub Schuurmans afscheid van de Nijmeegse politie, na 34 jaren als agent. Inmiddels is hij 65 jaar 'en een beetje'. Behalve vader en opa is hij al veel jaren betrokken bij Moria.

Hij heeft er een vaderlijke (of grootvaderlijke) rol. 'De bewoners weten wat voor werk ik deed', vertelt hij. 'Ze weten ook dat ik niet ván Moria, maar vóór Moria ben: ik ben er alleen voor hen. Ik geef ze de aandacht die ze aangeven op prijs te stellen. Ze vinden het prettig om over dingen te praten waar

ze "thuis" om een of andere reden niet toe komen. Ja, we hebben goede banden!'

Samen met voormalig reclasseringsmedewerker Marita Dubbeldam trekt Huub de kar van de cliëntenraad. Dat zorgt voor continuïteit. Maar liefst zes bewoners toonden zich dit voorjaar bereid tijdelijk lid te zijn van de raad. Eén van hen zegde meteen toe een taart te bakken voor de eerste, oriënterende bijeenkomst!

Huub is enthousiast over dit 'moetje'. 'Ik zie het helemaal zitten', zegt hij, 'en de bewoners ook! Het is goed om duidelijkheid over en weer te zorgen, en de betrokkenheid van de jongens te gebruiken bij het beleid. Vaak ontdek ik goede ideeën onder onze mannen', zegt Huub.

Moria wint voetbaltoernooi

Wekelijks wordt er bij ons fanatiek gevoetbald, door bewoners en stafleden. Geen wonder dat er maar liefst twee Moria-teams geformeerd konden worden voor het daklozentoernooi van het RIBW. Begeleider Said Tahri: 'Eigenlijk hebben we allemaal gewonnen'.

Moria heeft enige naam bij het jaarlijkse toernooi, we hebben al eerder gewonnen. Natuurlijk hebben we relatief jonge spelers, maar alleen op fitheid win je niet. Er is inzet voor nodig en samenspel.

We hadden zoveel spelers dat het fijn was dat het RIBW, de Regionale Instelling voor Beschermd Wonen die het toernooi organiseert, ons met twee teams liet meedoen. 'Iedereen kon dus meedoen en naar hartenlust voetballen', vertelt Said, 'in plaats van steeds te moeten wisselen'.

Beide Moriateams speelden sterk en er werd al hardop gesproken over een geheel Moria-finale. Maar Team Moria 1 verloor in de halve finale, waarbij de keeper nog een lelijke val maakte op zijn schouder.

In de finale was de eerste helft spannend, maar daarna kwam Team Moria 2 op stoom. 'De ene goal na de andere, er werd prachtig gevoetbald en samengewerkt. Het verbluffende resultaat: een winst van 8-0 in de finale!'

Wat Said vooral opviel is dat de jongens samen wonnen, in welk team ze ook zaten. 'We knokten voor elkaar, bleven sportief en gunden elkaar veel', vertelt hij. 'Op onze t-shirts stond *werken aan vrijheid*. Die dag kon er net zo goed *samen voor de overwinning* staan. En of je nou wint of verliest, dat doet er niet toe. Het gaat er om hoe je dat doet.'

‘Niet in mijn eentje naar buiten’

Of hij wel eens boos op haar is? Juny (32), die tot dan toe serieus zijn verhaal vertelt, schiet in de lach en *blijft* lachen. Gaandeweg zijn verhaal wordt duidelijk waarom: ‘Ik kan niet boos op haar zijn’, zegt hij. ‘Ik bel haar juist als ik me niet goed voel. Dan wil ik alles wel opzij gooien en moet ik haar even spreken.’

‘Als Juny te veel tegenslag krijgt’, zegt zijn persoonlijk begeleider Daniela, ‘dan overziet hij het niet en wil hij met alles stoppen. Maar inmiddels vangt hij dat veel beter op dan in het begin. Hij zoekt me op, we hebben het erover...’
‘... en dan kan ik weer verder’, zegt Juny. ‘Ik ben nu op mijn doel gericht, ik werk aan hoe ik wil en kan leven. Ik heb nu een eigen huis en een extra slaapkamer, mijn dochter van elf komt nu logeren, dat is zo geweldig. En ik heb een contract in een magazijn. Een nulurencontract, maar ik moet mijn best doen.’

Of hij erg veranderd is, in dat jaar Moria? Juny weet het niet goed, maar Daniela knikt. ‘Je lange haren zijn weg’, zegt ze. ‘Je bent wakkerder geworden. En netter, dat vind ik belangrijk. Je telefoon opnemen, even contact hebben.’ Juny had maar liefst negen jaar vastgezet en benaderde Moria zelf. ‘Ik wilde een stabiele start maken’, zegt hij. ‘Ik was eigenlijk te oud voor het programma, maar ze gaven me een kans hier. Zonder Moria had ik het niet gered, denk ik.’

Juny en Daniela hebben het goed, samen. Ze zijn blij met de nieuwe werkwijze, waarin zij verantwoordelijk is voor de hele begeleiding. ‘Ik heb veel directer contact met mijn jongens’, zegt ze. ‘En ook voor hen is het duidelijker. En met Juny klikt het gewoon. We zijn eerlijk tegen elkaar, en we kunnen ook lachen samen.’

Helemaal zonder begeleiding, dat ziet Juny nog niet zitten. In *Moria Buiten* heeft hij, terwijl hij op zichzelf woont, het komende jaar wekelijks, soms dagelijks contact.

‘Het is goed van je dat je niet teruggevallen bent in je oude patroon’, zegt zij. ‘En je staat er niet alleen voor.’
‘Als je met dat gevoel *naar buiten* gaat’ – Juny bedoelt het leven buiten de instellingen – ‘dan is dat heel goed. Maar er komen nog veel ingewikkelde dingen aan.’

‘Je bent ook nog niet van me af’, zegt zij. ‘En andersom’, zegt Juny. En lacht.

werken aan vrijheid

Stichting Moria

Louiseweg 12

6523 NB Nijmegen

T: 024 329 76 80

F: 024 329 76 89

E: info@stichtingmoria.nl

W: www.stichtingmoria.nl

Tw: <http://twitter.com/stichtingmoria>

Bank 13.58.95.308

Stichting Moria ziet (ex-)gedetineerde jongvolwassenen met andere ogen. Door opvang, begeleiding en voorlichting wil Moria met én voor hen werken aan een nieuw toekomstperspectief. Moria is erkend door het Ministerie van Justitie. De Stichting is een initiatief van de Fraters Maristen, de Zusters van Julie Postel en de Fraters van Utrecht, en wordt financieel en moreel ondersteund door congregaties, fondsen en 2000 particuliere donateurs.